

SPIS TREŚCI

TOM 2

VII. Skazy krwotoczne – Maria Kopec, Michał Mysliwiec	831
Hemostaza fizjologiczna	832
Układ krzepnięcia krwi	832
Osoczowy układ krzepnięcia	832
Układ siateczkowo-śródbłonkowy	838
Układ fibrynolityczny	838
Płytki krwi	843
Ściana naczyń krwionośnych	849
Leukocyty	851
Podział skaz krwotocznych	851
Ogólne zasady rozpoznawania skaz krwotocznych	851
Badania laboratoryjne	852
Wrodzone dziedziczne zaburzenia krzepnięcia krwi	856
• Hemofilia A	856
Hemofilia B (choroba Christmasa)	861
Choroba von Willebranda	862
Wrodzone zaburzenia fibrynogenu, niedobór czynnika I	864
Niedobór czynnika II (rodzinna hipoprotrombinemia)	865
Niedobór czynnika V (parahemofilia)	865
Niedobór czynnika VII (hipokonwertynemia)	865
Niedobór czynnika X (Stuarta-Prowera)	866
Niedobory czynników kontaktu XI, XII, prekalikreiny i wielkocząsteczkowego kininogenu	866
Niedobór czynnika XIII (stabilizującego fibrynę)	867
Nabyte zaburzenia krzepnięcia krwi	868
Niedobory skojarzone czynników zespołu protrombiny: II, VII, IX i X	868
Niedobory witaminy K, podawanie doustnych antykoagulantów	868
Choroba krwotoczna noworodków	869
Zaburzenia krzepnięcia w chorobach wątroby	869
Zaburzenia krzepnięcia w krążeniu pozaustrojowym	870

VIII Spis treści

Rozsiane wewnątrznaczyniowe wykrzepianie	870
Immunokoagulopatie – skazy krwotoczne spowodowane krążącymi inhibitorami krzepnięcia	875
Skazy krwotoczne naczyń	876
Wrodzone skazy krwotoczne naczyń	876
Nabyte skazy krwotoczne naczyń	878
Skazy krwotoczne płytkowe	880
Trombocytopenie (małopłytkowość)	880
Trombocytemie i trombocytozy	887
Zaburzenia czynności płytek – trombocytopatie	888
Skazy krwotoczne o złożonej etiopatogenezie	890

VIII. Choroby alergiczne narządów wewnętrznych –

<i>Andrzej Szczeklik</i>	893
Patogeneza, zasady rozpoznawania i leczenia chorób alergicznych	894
Alergia i alergen	894
Częstość występowania chorób alergicznych	896
Rozpoznawanie chorób alergicznych	897
Zasady leczenia chorób alergicznych	898
Kliniczne postacie chorób alergicznych	899
Alergiczny nieżyt nosa	899
Asthma oskrzelowa	901
Alergia na leki	916
Anafilaksja, wstrząs anafilaktyczny i reakcje anafilaktoidalne	919
Choroba posurowicza	923
Obrzęk naczynioruchowy Quinckego	923

IX. Układowe choroby tkanki łącznej – kolagenozy – *Jacek Musiał,*

<i>Andrzej Szczeklik</i>	925
Toczeń rumieniowaty układowy	926
Zapalenie wielomięśniowe i zapalenie skórno-mięśniowe	931
Twardzina układowa	933
Zespół Sjögrena	935
Mieszana choroba tkanki łącznej	936
Pierwotne zespoły zapalenia naczyń	937
Choroba Takayasu	938
Zapalenie tętnicy skroniowej (zapalenie tętnic olbrzymiokomórkowe, choroba Hortona).	938
Polimialgia reumatyczna	938
Guzkowe zapalenie tętnic	940
Ziarniniak Wegenera	942
Zespół Churga-Strauss (alergiczne ziarniniakowe zapalenie naczyń)	944
Mikroskopowe zapalenie naczyń	945

X. Endokrynologia – *Franciszek Kokot* 947

Uwagi wstępne	948
Choroby podwzgórza i przysadki	949
Guzy przysadki hormonalnie nieczynne	950
Nadmierne wydzielanie prolaktyny. Zespół galactorrhoea-amenorrhoea	951

Zaburzenia wydzielania hormonu wzrostu	954
Karłowatość podwzgórzowo-przysadkowa	958
Niedoczynność przedniego płata przysadki	961
Zaburzenia wydzielania wazopresyny	965
Zespół hipomolalności osocza z normalnym lub nadmiernym wydzielaniem wazopresyny (zespół Schwartz-Barttera)	965
Choroby gruczołu tarczowego	969
Rozpoznawanie chorób gruczołu tarczowego	971
Wole mięsiste i guzki proste	977
Niedoczynność gruczołu tarczowego	979
Nadczynność gruczołu tarczowego	983
Oftalmopatia wewnątrzwydzielnicza	991
Zapalenie gruczołu tarczowego	992
Przewlekłe limfocytowe zapalenie gruczołu tarczowego (choroba Hashimoto)	992
Nowotwory gruczołu tarczowego	993
Choroby gruczołów przytarczycznych	995
Nadczynność gruczołów przytarczycznych	999
Niedoczynność gruczołów przytarczycznych	1005
Choroby kory nadnerczy	1009
Regulacja wydzielania hormonów osi przysadkowo-nadnerczowej	1011
Testy czynnościowe oraz wskaźniki biochemiczne osi podwzgórzowo-przysadkowo- nadnerczowej stosowane w diagnostyce	1012
Nadczynność nadnerczy	1017
Niedoczynność kory nadnerczy	1026
Guz chromochłonny	1034
Choroby gonad	1036
Choroby gonady męskiej	1036
Choroby gonady żeńskiej (jajnika)	1041
XI. Zaburzenia przemiany materii – Franciszek Kokot, Jan Tatoń	1047
Zaburzenia przemiany węglowodanowej – Jan Tatoń	1042
Zaburzenia trawienia i wchłaniania węglowodanów	1048
Błoki metaboliczne przemiany węglowodanów	1051
* Cukrzyca	1056
Zaburzenia przemiany tłuszczowej – Franciszek Kokot	1134
Trawienie i wchłanianie lipidów w przewodzie pokarmowym	1134
* Lipidy krwi	1135
Wielonienasycone kwasy tłuszczowe	1137
Hiperlipoproteinemia	1137
Hipolipoproteinemia pierwotna	1148
Hipolipoproteinemia wtórna	1150
Lipidozy	1151
Zaburzenia przemiany aminokwasów i białek – Franciszek Kokot	1151
Przemiana aminokwasów	1151
Zaburzenia przemiany aminokwasów	1153
Przemiana białek	1156
Zaburzenia przemiany białkowej	1159
Skrobiawice (β -fibrylozy)	1169
Genetycznie uwarunkowane enzymopatie krwi	1173
Zaburzenia przemiany porfirynej – Franciszek Kokot	1174
Biosynteza hemu	1174
Ogólne uwagi dotyczące patogeny porfiry	1175

X Spis treści

Podział zaburzeń przemiany porfiryn	1176
Zaburzenia przemiany bilirubiny	1182
Zaburzenia przemiany zasad purynowych – <i>Franciszek Kokot</i>	1189
Uwagi wstępne	1189
Dna	1191
Choroba Lescha-Nyhana	1196
Inne zaburzenia przemiany purynowej	1196
Zaburzenia gospodarki witaminowej – <i>Franciszek Kokot</i>	1197
Uwagi ogólne	1197
Witamina A	1198
Witamina D	1199
Witamina E	1201
Witamina F (wielonienasycone kwasy tłuszczowe)	1201
Witamina K	1202
Witamina C	1203
Witamina B ₁ (aneuryna, tiamina)	1204
Witamina B ₂ (ryboflawina)	1206
Witamina PP (niacyna)	1206
Witamina B ₆ (pirydoksyna)	1208
Kwas pantotenowy	1208
Kwas liponowy	1209
Biotyna (witamina H)	1209
Kwas foliowy	1209
Witamina B ₁₂ (czynniki zewnętrzny Castle’a, kobalamina)	1211
Zaburzenia gospodarki pierwiastkami śladowymi – <i>Franciszek Kokot</i>	1213
Żelazo	1213
Miedź	1217
Cynk	1219
Mangan	1220
Inne pierwiastki śladowe	1220
Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej – <i>Franciszek Kokot</i>	1221
Przestrzenie wodne – ich wielkość i skład jonowy	1221
Podstawowe prawa rządzące gospodarką wodno-elektrolitową i kwasowo-zasadową	1223
Powiązanie gospodarki wodno-elektrolitowej z równowagą kwasowo-zasadową	1236
Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej – <i>Franciszek Kokot</i>	1236
Fizjologia gospodarki wodnej i sodowej	1236
Zaburzenia gospodarki wodnej	1238
Patogeneza obrzęków	1241
Hiponatremia	1252
Hipernatremia	1261
Fizjologia gospodarki potasowej	1266
Zaburzenia gospodarki potasowej	1268
Przemiana wapnia w stanie fizjologii	1274
Zaburzenia gospodarki wapniowej	1277
Przemiana magnezu w warunkach fizjologii	1280
Zaburzenia gospodarki magnezowej	1281
Przemiana fosforu w stanach fizjologii	1284
Zaburzenia gospodarki fosforanowej	1285
Przemiana chloru	1290
Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej – <i>Franciszek Kokot</i>	1293
Wskaźniki zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej	1293

Interpretacja wyników oznaczeń poszczególnych parametrów równowagi kwasowo-zasadowej	1294
„Luka anionowa” – jej wartość diagnostyczna w zaburzeniach równowagi kwasowo-zasadowej	1294
Podział zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej	1297
Kwasice oddechowe	1298
Zasadowica oddechowa	1300
Kwasice metaboliczne (nieoddechowe)	1300
Zasadowice metaboliczne (nieoddechowe)	1303
Ogólne uwagi dotyczące leczenia zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej	1304
† Zasady żywienia – <i>Franciszek Kokot</i>	1312
Wartość energetyczna pokarmów	1312
Podstawowa przemiana materii	1312
Zapotrzebowanie energetyczne człowieka	1313
Normy żywieniowe	1314
Niektóre aspekty biologiczne i metaboliczne poszczególnych składników pokarmowych	1315
Skład podstawowych artykułów spożywczych	1320
Diety lecznicze	1320
Żywienie przez zgłębnik	1321
Żywienie pozajelitowe	1321
Niedożywienie – <i>Franciszek Kokot</i>	1323
Ocena stanu odżywienia	1323
Niedożywienie ilościowe	1325
Jadłowstręt psychiczny i żarłoczność	1327
Kwashiorkor	1328
Otyłość – <i>Franciszek Kokot</i>	1330
Uwagi ogólne	1330
Etiologia i patogeneza	1331
Diagnostyka	1334
Zasady leczenia otyłości	1335
Zespół metaboliczny – <i>Franciszek Kokot</i>	1337
Choroby mitochondrialne – <i>Franciszek Kokot</i>	1337
XII. Choroby zawodowe – <i>Kazimierz Marek</i>	1341
Wprowadzenie	1342
Określenie choroby zawodowej i podstawy jej rozpoznania	1342
Występowanie chorób zawodowych w Polsce	1343
Podział szkodliwości zawodowych	1343
Ogólne zasady zapobiegania	1344
Choroby układu oddechowego wywołane działaniem pyłów	1344
Działanie biologiczne pyłu przemysłowego	1344
Pylice	1345
Choroby płuc wywołane działaniem pyłu metali twardych	1353
Choroby płuc wywołane działaniem włókien sztucznych	1353
Beryloza	1353
Asthma oskrzelowa pochodzenia zawodowego	1354
Choroby układu oddechowego wywołane działaniem pyłów organicznych	1356
Przewlekłe zapalenie oskrzeli jako choroba zawodowa	1357
Zawodowe nowotwory układu oddechowego	1358

XII Spis treści

Zatrucia zawodowe	1359
Trucizny nieorganiczne	1359
Trucizny organiczne	1369
Choroby wywołane działaniem czynników fizycznych	1377
Zespół wibracyjny	1377
Zmiany chorobowe wywołane promieniami jonizującymi	1379
Skutki zdrowotne narażenia na pola elektromagnetyczne	1383
Skutki działania wysokiej i niskiej temperatury otoczenia	1383
Następstwa działania zwiększonego ciśnienia atmosferycznego	1385
Zmiany chorobowe układu ruchu i obwodowego układu nerwowego związane ze sposobem wykonywania pracy	1386
Choroby zakaźne, tropikalne i pasożytnicze pochodzenia zawodowego	1387
Choroby parazawodowe	1387

XIII. Ostre zatrucia – Jan Kłopotowski 1389

Ogólne zasady rozpoznawania ostrych zatruc	1390
Ogólne zasady leczenia ostrych zatruc	1390
Leczenie zaburzeń krążenia	1391
Leczenie zaburzeń oddychania	1391
Eliminacja trucizn	1392
Leczenie swoistymi odtrutkami	1393
Diureza osmotyczna	1393
Dializa pozaustrojowa	1398
Przetoczenie krwi wymienne	1399
Leczenie drgawek	1399
Ostre zatrucia lekami	1400
Ostre zatrucia lekami nasennymi, psychotropowymi i przeciwhistaminowymi	1400
Ostre zatrucia lekami przeciwdepresyjnymi	1401
Ostre zatrucia chinidyną	1401
Zatrucia preparatami naparstnicy	1402
Ostre zatrucia hydrazidem kwasu izonikotynowego	1403
Ostre zatrucia paracetamolem (acetaminofenem)	1403
Ostre zatrucia alkaloidami – pochodnymi opium oraz syntetycznymi lekami przeciwbólowymi	1405
Ostre zatrucia atropiną i jej pochodnymi	1406
Ostre zatrucia salicylanami	1407
Ostre zatrucia sulfonamidami	1407
Ostre zatrucia gazami	1408
Ostre zatrucia tlenkiem węgla	1408
Ostre zatrucia cyjanowodorem i cyjankami	1410
Ostre zatrucia gazami drażniącymi	1410
Ostre zatrucia substancjami wywołującymi powstanie methemoglobiny	1411
Zatrucia pestycydami	1411
Zatrucia związkami fosforoorganicznymi	1411
Zatrucia pochodnymi dipirydyli	1412
Zatrucia organicznymi związkami rtęci	1412
Zatrucia pochodnymi węglowodorów chlorowanych (Azotox, Lindan, HCH, Tiodan), dinitroalkilofenoli (Dinitrofenol, Metylopielik) i kwasów chlorfenoksykarboksylowych (Pielik)	1413
Zatrucia środkami stosowanymi przeciw gryzoniom	1413
Ostre zatrucia związkami arsenu	1414

Ostre zatrucia sublimatem	1415
Zatrucia trichloroetylenem („Tri”)	1415
Zatrucia tetrachlorkiem węgla („Tetra”)	1416
Zatrucia środkami żrącymi	1416
Zatrucia lizolem i fenolami jednowartościowymi	1417
Zatrucia alkoholem metylowym	1418
Ostre zatrucie glikolem etylenowym	1419
Zatrucia alkoholem etylowym	1419
Zatrucia grzybami	1420

XIV. Diagnostyka różnicowa najważniejszych objawów

chorobowych – Franciszek Kokot	1423
---	-------------

Wprowadzenie	1424
Bóle głowy i twarzy	1424
Bóle klatki piersiowej	1424
Bóle brzucha	1427
Bóle kostno-stawowe i mięśniowe	1429
Bóle kręgosłupa	1432
Gorączka	1434
Skaza krwotoczna	1436
Omdlenie	1440
Śpiączka	1441
Duszność	1442
Sinica	1445
Obrzęki	1447
Nadciśnienie tętnicze	1449
Wstrząs	1451
Zaburzenia rytmu serca	1453
Kaszel	1454
Krwioplucie	1456
Czkawka	1457
Zaburzenia połykania	1458
Nudności i wymioty	1458
Wymioty krwawe	1460
Biegunka	1461
Stolce smołowate i krwiste	1464
Zaparcia	1465
♣ Żółtaczka	1466
Wodobrzusze	1469
Krwimocz	1470
Skąpomocz i bezmocz	1473
Wielomocz	1473
Świąd skóry	1476
Hirsutyzm	1478
Ginekomastia	1480

XV. Podstawy evidence based medicine (EBM) – Piotr Gajewski,

Roman Jaeschke	1483
---------------------------------	-------------

Zarys idei	1484
Źródła danych	1484

XIV Spis treści

Ocena wiarygodności danych	1485
Badania eksperymentalne	1485
Badania nieeksperymentalne	1487
Przedstawienie wyników badań – podstawowe pojęcia	1488
Wytyczne praktyki klinicznej	1492

XVI. Główne nazwy i oznaczenia jednostek miar według SI oraz ich przeliczenie na jednostki dotychczas stosowane	1493
--	-------------

Skorowidz	1513
----------------------------	-------------